

هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان

دفتر سخنگوی
کابل - افغانستان

تلیفون: ۰۰۳۹ ۰۸۳۱ ۲۴ ۶۱۲۱ - ۰۰۹۳ ۲۰ ۲۹۷ ۶۱۲۱
پوست الیکترونیکی: spokesperson-unama@un.org
ویب سایت: www.unama.unmissions.org

کنفرانس مطبوعاتی (ترجمه کلمه به کلمه)

خاتم نورا نایلند ، رئیس بخش حقوق بشر یوناما و نماینده کمشنر عالی ملل متحد برای حقوق بشر

داکتر نیلاب مبارز، از دفتر سخنگوی یوناما

کابل، پنج شنبه ۲۶ مارچ سال ۲۰۰۹

نکات مورد بحث خانم نورا نایلند در مورد "توقیف خودسرانه در افغانستان: درخواست برای عمل"

یکی از چیزهایی که می‌خواهم در مورد این گزارش بگویم اینست که گزارش نتیجه نظارت گسترده در طی سه سال در افغانستان است. این به ما و همکاران ما، بشمول شرکا در حکومت و جامعه جهانی، کمک کرد تا یک فهم خوبی از دلایل مختلف در مورد اینکه چرا افغانها بطور غیرقانونی توقیف می‌گردند داشته باشیم. همچنان این به ما کمک کرد تا یک سلسله اصلاحات را تشخیص و آنرا با همکاران ما در حکومت مورد بررسی قرار داده تا دریابیم که چطور در راستای راه حل های ممکن گام برداریم.

من که به نماینده گی یوناما و دفتر کمیشنر عالی حقوق بشر ملل متحد صحبت مینمایم، مطمئن هستم این ابتکار که به تاکید می‌گویم ما به تنهایی خود انجام نداده ایم، افغانها، حکومت و شرکای بین المللی را برای دریافت راه حل ها کمک خواهد کرد تا حقوق افغانهایی که از سوی ادارات عدلی و قضائی توقیف گردیده اند مورد احترام قرار گیرد.

توقیف خودسرانه، یا به عباره دیگر، توقیف غیرقانونی چه در داخل و چه خارج از حکومت وسیعاً محسوس است، یک مسئله ای است که در افغانستان نیاز به توجه عاجل دارد. این پدیده با زنده گی افغانها در قرا، قصبات و شهرهای سراسر کشور سروکار دارد. من مطمئن هستم بدون اینکه تاکید نمایم، توقیفی که غیرقانونی باشد، غیرقابل قبول است. چیزی که امروز مهم است دانستن بعضی از دلایلی است که چرا توقیف خودسرانه صورت می‌گیرد. می‌خواهم پنج دلیلی را که چرا رسیده گی به این موضوع مهم است یادآوری نمایم.

قانون اساسی افغانستان، و معیارهای جهانی حقوق بشر را که افغانستان به رعایت آن توافق نموده است نقض مینماید. حق آزادی و طی مراحل قانونی افغانها را نقض مینماید. خانواده ها را مواجه به فقر و در یک شرایط دشوار قرار میدهد. این نوع توقیف ها منجر به ازدحام بیش از حد در محابس گردیده که در ذات خود یک معضله است، و اعتماد مردم نسبت به ادارات قضائی و حکومت را کاهش و تلاشها برای بهبود حاکمیت قانون در این کشور را تضعیف مینماید.

گزارش روی افغانهایی تمرکز مینماید که بنابر جرایم عادی از سوی مقامات مطابق به قانون جزا توقیف گردیده و حقوق شان نقض میشود. این گزارش زندانیان مربوط به درگیری ها را در بر نمی‌گیرد.

گزارش براساس نظارت گسترده، بشمول 2,000 قضیه که از سوی یوناما و کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان بین اواخر ماه نوامبر 2006 الی اواسط سال گذشته مورد نظارت قرار گرفت، تهیه شده است. همچنان این گزارش براساس نظرخواهی ها از حکومت، قوه قضایه، مساعدت حقوقی و نهاد های جامعه مدنی به سطح ولسوالی، ولایت و ملی تهیه شده است.

در حالیکه این یک گزارش ملل متحد است، می‌خواهم خاطر نشان سازم که این گزارش از حمایت و همکاری بی شائبه ای وزارت عدلیه، داخله، لوی سارنوالی و ستره محکمه برخوردار بوده است. این همکاری شامل دسترسی آزاد و خیلی مفید به سطح ساحه بود. ما همکاری خوبی با همکاران ما، بشمول سارنوالان و مسئولین پولیس در ساحه داشتیم که بدون شک همکاری آنان قابل قدردانی بوده و در فهم و تحلیل ما خیلی مفید واقع گردید.

می‌خواهم مشکلات را در پنج عنوان مختصر فشرده سازم

قانون افغانستان تمام محافظت هائی را که از توقیف خودسرانه جلوگیری نماید در بر ندارد. افغانها حق ندارند تا چگونگی قانونی بودن توقیف شانرا قبل از اولین محکمه مورد سوال قرار دهند و محکمه قانونی بودن توقیف را از قبل مورد ارزیابی قرار نمیدهد.

ما دریافتیم که محدوده زمانی در قانون نیز واقع بینانه نبوده و طی مراحل بموقع را بتاخیر میاندازد. به عباره دیگر، سیستم محکمه و پولیس اضافه بار بوده و این از جمله مسایل دیگری بود که ما آنرا مشکل برانگیز یافتیم.

ما همچنان دریافته‌ایم که نظریات و درک متفاوتی نسبت به استفاده و کاربرد بعضی از حقوق، مانند وکیل مدافع، وجود دارد. تعداد وکلای که بتوانند از اشخاص زندانی نماینده‌گی و از حقوق ایشان دفاع نمایند خیلی محدود است. مکانیزم‌های نظارتی و حسابدهی به اندازه کافی قوی نیستند تا از فساد و سوءاستفاده از سیستم محافظت نماید.

اینها بعضی از مشکلاتی بودند که ما به آن مواجه بودیم و ما را کمک کرد تا یک سلسله راه حل‌ها را تشخیص دهیم.

تمرکز بر حقوق زندانیان اغلب مورد سوتفاهم قرار می‌گیرد. بنا قابل ذکر است هرکسی که توقیف میشوند، چه قانونی و یا غیر قانونی، حقوقی دارد که باید رعایت شود.

گزارش مشکل را تشریح و راه حل‌های واقعی و عملی را پیشنهاد مینماید. این گزارش در دو جلد تهیه شده است. **جلد اول** تحلیل و پیشنهادات را در قدم اول برای پالیسی‌سازان و قانونگذاران در سطح ملی ارائه میدارد. **جلد دوم**، برای وکلا و آموزش دهندگان تهیه شده و معضله و راه حل را بیشتر به سطح عملی بررسی مینماید.

از لحاظ برداشتن گام عملی و رسیده‌گی به مشکل توقیف غیرقانونی، میخواهم چهار قدمی را که میتوان برداشت یادآوری نمایم.

تغییرات در قوانین، مانند حق مهم برای مورد سوال قراردادن چگونگی قانونی بودن توقیف در محکمه، گزارش حمایت بیشتر از مشاورین حقوقی را پیشنهاد مینماید تا افراد مشورت حقوقی مناسب و وکیل مدافع داشته باشند. گزارش همچنان توجه بیشتر به ضرورت آموزش در سرتاسر قوه قضائیه را پیشنهاد مینماید و راه حل‌های عملیاتی در سطح ولسوالی‌ها، مانند توافق بین پولیس، سارنوال و محاکم برای انتقال به موقع دوسیه‌ها را تشخیص میدهد.

در خاتمه، ملل متحد با اشتیاق انتظار دارد تا با حکومت افغانستان، قوه قضائیه و پولیس و شرکای ملی و بین المللی در راستای انکشاف فعالیت‌های عملی گزارش جهت ختم توقیف خودسرانه در افغانستان کار نماید. رسیدگی موفقانه به این موضوع، به انکشاف افغانستان منحصبت یک کشوری قانونمند، دیموکراتیک، آرام و سعادت‌مند کمک خواهد کرد.

بخش سوالات و جوابات:

تلویزیون طلوع: گفته میشود که اکثر بازداشت‌های خودسرانه توسط نیروهای نظامی بین المللی در افغانستان انجام شده و این باعث صف آرابی میان نیروهای نظامی بین المللی و نیروهای دولتی شده است. چرا در گزارش شما چیزی در این باره گفته نشده؟

بخش حقوق بشر: این گزارش به یک دوره سه ساله مربوط است. یعنی در آغاز سال 2006 شروع و به بازداشت‌های خودسرانه در جرایم معمولی تحت قانون جزا می‌پردازد، بنابراین ما با بازداشت‌های مرتبط به جنگ تمرکز نداشتیم. طبعاً ملل متحد در مورد هر گونه بازداشت غیر قانونی بسیار نگران است. ما به بازداشت گاه بگرام دسترسی نداریم، هرچند چند بار تقاضا هم کرده ایم. ملل متحد یعنی یوناما و کمشنر عالی‌ملل متحد برای حقوق بشر نگرانی خود را در مورد بازداشت‌ها در بگرام قبلاً اعلام نموده اند و ما سوال‌هایی را در مورد چهارچوب کل حقوقی که بر اساس آن مردم در بگرام بازداشت اند، مطرح نموده ایم. امید می‌رود و خوشبین هستیم و سعی داریم که با توجه به اعلامیه اداره اوباما در مورد بستن پایگاه نظامی گوانتاناما همین گونه اقدامات برای مشکلات موجود در بگرام هم گرفته شود.

بی بی سی: می‌خواهم تعداد افراد بازداشت شده بصورت خودسرانه را بدانیم و اینکه در مقایسه با گذشته شمار آنها در حال افزایش است و یا برعکس. در گزارش اظهارات دولت برای مشخص نمودن این مشکل هم آمده، اما دلیل اینکه دولت افغانستان نه توانسته این مسئله را حل کند و یا در مورد آن کوتاهی نموده، چیست؟

بخش حقوق بشر: متأسفانه نمی توانم رقم دقیق را به شما بگویم زیرا که ما در زمان پژوهش از تمام زندان های افغانستان بازدید نکرده ایم. تشویر دقیق از همه نداریم. دولت تعهدات خود را مشخص نموده و در حقیقت این مسئله بخشی از شاخص های توافقنامه افغانستان و ابتکارات ستراتیژی انکشاف ملی افغانستان است. برداشت ما این است که با دولت بصورت نزدیک کار کرده ایم و در خصوص مشخص نمودن این مشکل همکاری های زیادی داشته ایم. ما باور داریم که دولت متعهد است و ما هم تعهد کرده ایم تا بخاطر مبارزه با این گونه بازداشت های غیر قانونی با دولت کار کنیم.

راه نجات: شما در مورد مشکلات در قوانین افغانستان صحبت کردید، اما اشخاص که در قضاء کار می کنند میگویند که قوانین مشکل ندارند؛ بلکه مشکل در تطبیق قوانین است. آیا شما در مورد مشکلات که در قوانین افغانستان وجود دارد کدام مثالی بیان کرده می توانید؟

بخش حقوق بشر: مسئله مورد توجه قانونگذار بیشتر چارچوب کلی قانون است، طور مثال مدت که متهم در بازداشتگاه نگهداشته می شود و بعد آن مدت اکثراً بیشتر از آنچه می شود که باید شخص توقیف شده در برابر محکمه حاضر شود. بناءً آنها حق دارند و می توانند سوال کنند که چرا بازداشت شده اند. این یک مشکل است، اما لزوماً یک مشکل خیلی بزرگ نیست. نکته مهم که من میخوام علاوه کنم و قبلاً به آن اشاره کردم ایناست که هر شخص چه به طرز قانونی یا غیر قانونی بازداشت شده باشد حق دارند بدانند که چرا بازداشت شده است. آنها ضرورت دارند تا با خانواده های شان در تماس شوند و فامیل شان بدانند که آنها در کجا هستند و همچنان آنها حق دارند تا به مشورت های حقوقی دسترسی داشته باشند.

تلویزیون نور: معذرت میخوام که سوال را بار دیگر میپرسم، میخوام به قسمت دیگر سوال تماس بگیرم، ارائه گزارش در مورد بازداشت خود سرانه یک قدم مثبت است، ولی نگرانی مردم افغان از بازداشت خود سرانه به خصوص بازداشت افراد از سوی قوت های امریکای بیشتر میباشد. من میخوام بدانم که چرا ملل متحد در این راستا سکوت اختیار نموده و در این مورد هیچ نظر نمی دهند.

واحد حقوق بشر: من کاملاً آگاهی دارم که این بازداشت ها در سراسر افغانستان رخ میدهد. این را نیز میدانم که چرا بازداشت افراد از سوی نیرو های خارجی یک نگرانی خاص میباشد. چیز را که من میخوام چند لحظه قبل توضیح دهم این است که این راپور در رابطه به قضایای حبس خود سرانه در حیطه قانون جزا میباشد. این به هیچ صورت از نگرانی ما در مورد بازداشت که در سراسر افغانستان به عمل میآید نمیکاهد. من عرض میدارم که ملل متحد مانند کمیته صلیب سرخ در این مورد دسترسی ندارد. ما تقاضای دسترسی در بگرام و در عرصه که بنام بنیاد عملیاتی یاد میگردد را نمودیم. اما هنوز چنین دسترسی را نداریم پس بسیار مشکل است تا یک موقف قوی را در رسیده گی به این موضوع اختیار نماییم. باوجود آن، به گونه مثال با بازداشت شده گان قبلی بگرام ملاقات های داشته ایم تا نظر خود را با ما شریک سازند. این نگرانی ها به اطلاع مقامات افغانی و مقامات مسئول در بگرام نیز رسانیده شده است.

آژانس خبری فرانسه: میدانم که شما رقم کلی بازداشت شده گان را در افغانستان یا فیصدی تعداد افراد را که بطور خود سرانه بازداشت گردیده، در اختیار ندارید. قبلاً اظهار داشتید که از 2000 قضیه نظارت نموده اید، چی تعداد و یا چند فیصد آنها بطور خود سرانه بازداشت گردیده؟

واحد حقوق بشر: ما ارقام دقیق آنرا در اختیار نداریم، البته برای دلایل که من قبلاً توضیح دادم ما سعی نه نمودیم و آن ظرفیت آنرا نداشتیم تا از هر توقیف خانه بازدید نماییم. یک سروی را انجام دادیم و به دنبال بعضی قضیه ها بطور متواتر پرداختیم. ما میدانیم که مشکل گسترده میباشد و مایه نگرانی عمیق ما است و به این دلیل ما برای سه سال تلاش های نظارتی نمودیم. موضوع نظارت ما را کمک نمود تا مشکلات مختلف را در این مورد بدانیم و بعداً ما مشترکاً با مقامات مربوط به شمول حکومت افغان کار نمودیم تا راه های رسیدگی به آنرا در یابیم.

میخوام اضافه نمایم که تمرکز ما بالای آن قضایایی صورت گرفته که به نظر اول قابل تشویش بوده است نه بالای یکایک قضایا که به شکل غیر قانونی صورت گرفته باشد.

رادیوی ملی (آمریکا): به ادامه سوال گزارشگر آژانس خبری فرانسه میخوام بپرسم که آیا درست است بگوئیم 2000 مورد که بازرسی شد، اکثر شان بازداشت های خودسرانه هستند. من میدانم که شما هیچ نوع

دسترسی به آنها ندارید. اگر شما به موارد بازداشت توسط نیرو های ایالات متحده یا ائتلاف و یا نیرو های افغان ببینید، شاید در مورد تاثیرات آن صحبت کرده بتوانید. از آنجائیکه تعداد نیرو ها افزایش میابد تعداد قضایا بیشتر می شود و شورش ها بیشتر میگردند، این بالای بازداشت های خودسرانه در قضایای جنایی چی تاثیر داشته است؟

بخش حقوق بشر: بصورت واضح بازداشت ها غیرقانونی بوده و دارای پیشینه ای غیر مفید می باشند و ما در مورد آن نگران هستیم. واقعیت امر اینکه ما به این بازداشتگاه ها دسترسی نداریم و این کار بصورت جدی یک مانع فرا راه ما قرار گرفته و نمی توانیم که به این مشکلات رسیدگی کنیم. ملل متحد و همه ی فعالین تلاش می کنند تا راه را برای حل این مشکل جستجو نمایند. من قبلاً اشاره کردم که اداره جدید امریکا اعلان کرد که بازداشتگاه گوانتانامو بسته خواهد شد و تلاش های برای مورد توجه قرار دادن بگرام نیز افزایش یافته است. مثلاً زمانیکه کمیشنر عالی حقوق بشر ملل متحد از تصمیم اداره اوبا برای تعطیل بازداشتگاه گوانتانامو تمجید کرد، در عین زمان از بازداشتگاه ها در عراق و بصورت مشخص از بگرام نیز یاد کرد. بناءً برای ملل متحد این یک مسئله خیلی نگران کننده است. افرادی که در بازداشتگاه ها مانند بگرام زندانی اند، در یک حالت بی سرنوشتی بسر می برند. آنها نمی دانند که چرا در آنجا بازداشت شده اند و آنها به یک پروسه قانونی برای به چالش گرفتن بازداشت خود نیز دسترسی ندارند.

نکته که من میخواهم ذکر کنم و اندکی قبل در مقدمه نیز به آن اشاره کردم این است که هر فرد به شمول زندانیان که بصورت قانونی و همچنان غیر قانونی بازداشت شده اند و همچنان آنهائیکه مرتکب جرمی شده اند دارای حقوق خود می باشند. طبعاً وقتیکه شما در محبس بسر می برید دارای عین حقوق نیستید که مثلاً در جریان زندگی عادی تان از آن برخوردارید. نکته را که من بالای آن تاکید می کنم این است که برای یک جامعه که باید قانونمند باشد و بصورت قانونمندانه فعالیت کند، دولت باید به حقوق اتباع ارج بگذارد و این نیز خیلی مهم است که این نورم های اساسی قانونی در هر نوع شرایط مورد احترام قرار بگیرند.

نیویارک تایمز: آیا گزارش شما بازداشت افراد محلی توسط اداره استخبارات و افراد محلی بازداشت شده توسط نیرو های ناتو را پوشش می دهد؟ آیا در گزارش شما مشکلات افرادی که توسط ناتو بازداشت می شوند و بعد به دولت افغانستان تحویل داده می شوند، چرا بازداشت شده اند و مشکل در قضیه آنها چی بوده؟

بخش حقوق بشر: در ارتباط به استخبارات یا ریاست امنیت ملی باید گفت که دسترسی واقعی نداریم. ما سعی نمودیم و در حال تلاش هستیم. ما تا هنوز از چهارچوب قانونی در مورد افرادی که بازداشت شده و در محابس ریاست امنیت ملی در حبس اند بی خبر هستیم. در پاسخ به بخش دوم سوال شما در مورد ناتو باید گفت که یک سلسله نگرانی ها وجود دارد اما رسیدگی به آنان ساده تر خواهد بود. میکانیزم ها فقط توسط یک تعداد کشور های که نیرو نظامی در اینجا دارند ایجاد شده و نه توسط همه و همه آنها با نهاد های مختلف دولت تفاهمنامه در این مورد امضاء نموده اند. افغانها، کمشنر عالی حقوق بشر و یوناما بخاطر پیگیری این مسئله تلاش های زیادی به خرج دادند. در رابطه به افراد بازداشت شده توسط کشور های عضو ناتو که به مسئولین افغانی سپرده شده اند نیز همان مشکل وجود دارد زیرا به پروسه قانونی دسترسی ندارند و نمی توانند بخاطر به چالش کشاندن مسئله بازداشت و دیگر مسایل به وکیل مدافع دسترسی داشته باشند.

دی پی ای : آیا شما که در سه سال گذشته به موضوع بازداشت خودسرانه نظر اندازی نمودید به نظر شما ارقام پائین تر آورده است یا اینکه وضع بد تر شده؟

واحد حقوق بشر: به نظر ما این مشکل وسیع است که تا هنوز تغییر پیدا نکرده است. ما کدام کاهش و یا افزایش مهم را در این راستا شاهد نبوده ایم. تشکر